

Blaðið eigur ein at
vissa sær á posthúsinum.

SOSIALURIN

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐRALAG

NR. 5

LEYGARDAGIN
18. JANUAR 1964

37. ÁRG.

Sótu hendur í hupp í verjuskuldumálinum

Landsstýrið hefur ikki so miksum rætt hond frá síðu í spurninginum um verjuskyldu feroyinga í Danmark

BEINLEIÐIS ÓSANNAR UPPLÝSINGAR FRÁ LOGMANNI
Á NYÁRINUM — LANDSTYRIÐ HEVUR IKKI SO MIKIL
SUM RÆTT HOND FRÁ SÍÐU Í SPURNINGINUM UM
VERJUSKYLDU FEROYINGA Í DANMARK — TAÐ ERU
FEROYSKU FÓLKATINGSMENNINIR, IÐ LOYST HAVA
HENDA SPURNING

Undir orðaskiftinum um lögmannstalu á ólavssöku kom m. a. fram, at tað als ikki hevur nákað samband við veruleikan, sum lögmaður segði frá um broytingina av verjuskyldegrellum hjá feroyingum í Danmark viðvíkjandi.

Sannleikin er tann, at her hevur landsstýrið ikki rætt hond frá síðu — eitt brev er sent um hetta, men ikki fyrr enn málið var avgreitt av donsku stjórnini.

Í røðu síni undir orðaskiftinum um lögmannstalu á ólavssöku upp lýsti annar av fólkatingsmonnum Jóhan Poulsen, at tað var á heilt skeivari leið, sum lögmaður Hákon Djurhuus hevði latið kastað út í útvarpið.

Jóhan Poulsen segði: »Her er eg vil vóna fyri hansara egnu skuld at tað ikki er av fríum vilja. Men

hann burði vitað, at sitandi landsstýrið hevur hvørki lut ella deil í tí avgerð, sum er tikin viðv. verjumaálinum. Um nakar skal hava tøkk fyri tað, sum hent er, so eigur tað at vera teir feroysku fólkatingsmenninir, sum gjøgnum longri tíð hava gjørt eitt áhaldandi arbeiði fyri at fáa eina praktiska loysn á málinum.

Seinasta fer eg var á tal við innanríkisráðgjafarnar J. P. Larsen, var 13. desember í fjør, tað var ein friggjadag. Vit tosaðu um uppskotið sum ministarin hevði skrivað til nýggja skipan viðvíkjandi tilmeldan til verjuskyldu. Undir samrøðuni segði ministarin, »eg leggi uppskotið fram á ministaradómnum komandi týsdag, also tann 17. desember».

A hesum fundi, tann 17. desember,

ber 1963 er tann nýggja nógvaldandi skipan viðvíkjandi tilmelding til verjuskyldu hjá feroyingum samtykt, og sett í gildi.

Tað sitandi landsstýri hefur ikki havt nakra sum helst ávirkan á hetta mál, Teir hava ligið og búið omaná málinum alla tíðina og ikki fyrr enn aftaná, at málið er greitt av myndugleikum, hava teir kvaklast við og sent avvarandi danska myndugleika skriv gjøgnum ríkisumboðið.

Hetta skriv landsstýrisins er dag-

sett 25. november og viðarísent av ríkisumboðnum tann 19. desember. Skrivið frá landsstýrinum er so stutt farið frá Føroyum 2 dagar aftaná at málið varð endaliga ágjørt á ministarafundi.

Hetta er veruleikin harra lögmaður og háttvirðu tingmenn — og hesin veruleiki reingist ikki. Soleiðis liggur landið, meira er ikki neyðugt at skoyta uppi.

Nú kann lesarin sjálvur døma um, hvat hald er í lögmanninum og hansara fylgisneytum.

60 milj. grunnurin

Tað kann ikki noktast, at seinasta landsstýri við javnaðarmanni sum lögmanni og forspákarar fekk eina tilika íleggjarmegi til vega, sum einki annað landsstýri í søguni kann vísa á.

Vit kunnu nevna:

Tær 20 og tær 40 milliónurnar til »egnudviklingfondene» at virka í Føroyum, hin mikla SEV-peningin, hin mikla sjúkrarúðbyggingpeningin, hin mikla stats- og tjóðarbanka-

finansieringina av okkara fiskasølu og útgærd ígjøgnum bankar okkara o. m.

Men eingin finansieringarskipan kann metast við 60 milljóna grunnin, sum nú er ein veruleiki, samtyktur á ríkisdegi.

Henda kongtanka eydnaðist tað seinasta lögmanni, javnaðarflokksformanninum undir samráðing fyrst við Kampmann og síðani við núverandi státsministara Krag at leggja grund undir og fáa semju um fyrst í ministerium og síðani hjá hinum flokkunum á danatíngi.

Tá ið Dam bar boðini heim um lyfti um henda grunn, sögdu mótstøðumenninir, at tað var ósatt, tað bera bluff og humbukkur, valbluffshumbukkur. Og tað merkliga var, at eingir vóru ágrýtnari at skíra Dams frásagn sum humbuk enn gamla sjálfstýrsmenn. t. d. okkara lótingsformaður Sámal Petersen. Hann segði tað á fundi av fundi undan seinasta vali.

Nú takkaði Marius Johannesen, lótingsmaður, ikki javnaðarmanninum, men heldur sitandi landsstýri, og helt fyri, at hann kom uppá eitt turt stáð.

Ja, tað er satt. Við honum kunnu vit loysa alla vega- og havnabygging og mong, mong onnur mál, tí tað sterka við hesum grunni er at lánið: úr honum fara aftur í hann við rentu.

Og siga vit, at meðalrentan er 5 pst, verður hann at vaksa við 15 ára avdráttartíð soleiðis, at hann tvífaldaðst hvørt 15. ár.

Um 15 ár verður hann 120 milj. Um 30 ár verður hann 240 milj. Um 45 ár verður hann 480 milj. Um 60 ár verður hann 960 milj. Hetta forúsetur, at vit hava brúk

fyrir so nógvum peningi.

Men skuldi tað hent, at vit ikki hava brúk fyri hesum peningi til uppbyggingarmál, kann jú peningur fruktbargest á annan hátt, so vøksturin kann halda fram.

Tað er hesin vøksturin, sum okkara andstøðumenn og stubbapoli-tikkarmir hava kvokkið við og líkasum mist luftina av og rópt við einum fjáktum skellblátri eftir við skeldsorðum sum bluff og humbukkur og óvittisskapur o. s. fr.

Men teir orka ikki meiri. Rúmd teirra er ikki frægar!

Eimskipafelag Íslands 50

ÍSLENDARAR FRAMLEIÐA NÚ SJÁLVIK NYLONSOKKAR

I gjár vóru 50 ár liðin síðan Eimskipafelag Íslands var sett á stovn.

Felagið eigur í dag 12 skip í farma- og ferðafolkasigling.

Hesi skip eru øll bygd á donskum skipasmíðjum. Felagið hevur 2 skip í bygging, bæði verða bygd hjá Burmeister & Waine.

NYLONSOKKAFABRIK

I hesum mánaða eru íslendarar farnir sjálvir at framleiða sokkar og hosur úr nylon.

Framleiðslan kemur fyrri fyrstu

ferð á marknaðin í hesum mánaða

og fyrirlis verður bæði framleitt til innanlandmarknaðin.

BUSSMENN Í VERKFALLI

Bilstjórarnir hjá rutubílafelagnum, ið røkir rutuna millum Reykjaví, Hafnarfjörð og Keflavík hava lagt niður arbeiðið. Fyri at hjálpa uppá størstu neyðina eru nakrir fírir stjórar í bussfelagnum farnir at koyra rutu.

MAN GOSIÐ HAVA OYTT SILDASTOVNIN?

Menn eru nú farnir at óttast fyrri at tey óðiliga gosini hava skálað gytingingarplassini hjá sildini.

Enn er einki víst at siga um hetta, men tað kann koma at hava álvarsigar fylgjur, um so er. Tað er harumleiðir sildin gýtir.

SEMENTFRAMLEIÐSLAN 425 TONS

Sementframleiðslan í 1963 var 114.900 tons, hennar vóru 114.900 tons brúkt í innanlands nýtslu og út flutt vóru 11.706 tons, fyrri størsta partin til Skotland.

Síðan sementframleiðslan byrjaði fyrri faum árum síðan — 1958 er samlaða framleiðslan komin uppí 425 tons.

SETHSABYGGING

Reykjavíkar býráð hevur samtykt at byggja ráðhús, sum skal standa missekiðs í býnum, um Tjarnarleiðina.

I Reykjavík fer stór sethúsabygging fram — íbúðir. I farna ári vóru 665 hús liðug av hesum vóru:

120 við 2 íbúðum

149 við 3 íbúðum

160 við 4 íbúðum

I bygging eru nú 950 hús og av teimum eru í lotuni 450 innlokaði

(Framhald á 3. síðu)

Løgmannsrøðan til umrøðu

Kl. 10 hósmorgunin byrjaði umrøðan av lögmanstali á ólavssöku í fjør.

Ætlanin var hjá einum meirluta at henda umrøða skuldi falla saman við viðgerðina av figgarlógini.

Vit skulu soleiðis bara hava útvarp frá tinginum einaferð um árið umframt útvarpanina av sjálvstýringsetanini. Men hesum mótmælti javnaðarflokkurin, so avgerðin varð tikin upp aftur til viðgerðar.

Semja varð so um at útvarpað viðgerðina av Landsstýrismanna málinum, lögmannsrøðuni og figgarlógini, also 3 viðgerðir útán fyrri útvarpanina av fígsetanini á ólavssöku.

Vit skulu ikki gera langt av okkara ummæl av orðadráttinum ið er farin fram í útvarpinum frá tinginum. Men vit hugsa, at eingin av hurtarunum er ósamdir við okkum, at útsaligari kund: stjórnarflokkarnir ikki vera í sinum forsvari enn teir vóru.

Eitt var so víst og satt, og tað var, at vísa á minsta veið á nakkað úrslit á nokrum sjálfstýrispolitikki, tað kundi teir ikki, stjórnarflokkarnir.

Harafórðir fóldu mótmælisflokkarnir dokumentera, at tað ið avrikað var, var beinleiðis verk seinasta landsstýrisins.

Tað var við teimum lánum, sum seinasta landsstýri, tí peningi sum

tað hevði fingið til vega, ið arbeiðt var við.

Hetta kemur greitt fram í teirri røðu, sum formaður javnaðarflokksins helt, og sum verður upp-afurprentað í hesum blaði.

Sum velmeti okkara hvat hava teir gjørt fyrri, at vit skuldu fáa hugnalig jól og gott nýttár?

Hvat gjørdur teir í landsstýrinum og her?

Sum velmeti ketta uppúr hövdatrøð kom lögmaður í útvarpið at ynskja okkum gott nýttár. Hann veit, at beiskur kenst rákin í munni okkara av tí tuggu, ið hann og landsstýri hansara góvu okkum útróðramonnum til jóla.

Teirra fjarri við óvitasligum umberingum og teirra sjónleikarspæl, ið bert hálaði stríð okkara fyrri livsins neyðurvúliga út, var sum ein klóur í eyguni, ið ið ikki blindaði okkum, men ertu okkum.

Hákon Djurhuus, lögmaður, nýtist ikki at minna okkum á heimili, sum hann við stýri sínum nú er við at taka grundina undan við tolli.

Sum velmeti ketta uppúr hövdatrøð kom lögmaður í útvarpið at ynskja okkum gott nýttár. Hann veit, at beiskur kenst rákin í munni okkara av tí tuggu, ið hann og landsstýri hansara góvu okkum útróðramonnum til jóla.

Teirra fjarri við óvitasligum umberingum og teirra sjónleikarspæl, ið bert hálaði stríð okkara fyrri livsins neyðurvúliga út, var sum ein klóur í eyguni, ið ið ikki blindaði okkum, men ertu okkum.